

РЕШЕНИЕ

№ 11173

гр. София, 01.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 37 състав,
в публично заседание на 18.03.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Адриан Янев

при участието на секретаря Йоана Владимирова и при участието на прокурора Моника Малинова, като разгледа дело номер **8301** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по предявена искова претенция от Г. К. Х. срещу Национална агенция по приходите, с правно основание чл. 82, § 1, вр. § 2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО, с която се иска осъждане на ответника да заплати сумата от 1 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди за периода от 15.07.2019 г. до подаването на исковата молба, причинени от незаконосъобразното бездействие на ответника, изразяващо се в неизпълнение на чл. 59, ал. 1 ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г., довели до неразрешено разкриване или достъп до личните данни на ищеца, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г. до окончателното изплащане на сумата.

В исковата молба са изложени съображения за това, че от неправомерно изтичане на лични данни от базата данни на НАП, сред които и такива на ищцата, са възникнали и търпени неимуществени вреди, изразяващи се в притеснения, страх и опасения за възможна злоупотреба с личните му данни. Твърди за хакерска атака, при която от електронните масиви на НАП неправомерно е била изтеглена информация в голям обем, съдържаща множество лични данни на български граждани, съобщение, за

която е било публикувано от медиите на 15.07.2019 г. Изложени са твърдения, че бездействието на НАП като администратор на лични данни, се изразява в нарушение на чл. 24 и чл. 32 от Регламент (ЕС) 2016/679 и чл. 59, ал. 1 ЗЗЛД, тъй като личните данни не са обработвани по начин, който да гарантира подходящо ниво на сигурност, като се приложат подходящи технологии и организационни мерки, както и не е изпълнено задължението за извършване на оценка на въздействието на предвидените операции по обработване на личните данни върху тяхната защита

Ответната страна - Национална агенция по приходите оспорва исковата претенция. Излага съображения за неоснователност на предявения иск, както по основание, така и по размер, тъй като не е ясно от кой конкретно акт на НАП или на нейни органи са настъпили вредите. Счита за неоснователното възражение за неполагане на достатъчна грижа от страна на НАП за защита сигурността на данните. Твърди, че нерегламентираният достъп до информационната система на НАП се дължи на престъпление. Веднага след узнаването за този нерегламентиран достъп, НАП е предприела незабавни мерки за сигурност и преустановяването му. Счита, че не са налице данни да се приеме, че този неоторизиран достъп е резултат от действия или бездействия на НАП или нейни органи/служители. Оспорва настъпването на неимуществени вреди.

Представител на прокуратурата изразява становище за частична основателност на исковата претенция.

Съдът, след като прецени становищата на страните и събраните по делото доказателства, намира за установено следното от фактическа страна:

Страните не спорят за наличието на неоторизиран достъп до базата с лични данни на НАП, станал на 15.07.2019 г., от който е последвало разпространяване на лични данни.

Ответната страна е представила писмени доказателства, имащи отношение за организацията на опериране с базите данни от страна на НАП.

Със Заповед № ЗЦУ-1436/15.10.2018 г. на изпълнителния директор на НАП са утвърдени „Указания за разработване, попълване и/или зареждане с данни на образци на документи и приложения, утвърдени на основание чл. 10, ал.1, т.5 и т.7 ЗНАП“, „Указания за обозначаване и работа с информация“, „Указания за попълване на образци на процедура“, „Указания за попълване на образца на инструкция“ и други.

Със Заповед № ЗЦУ-1595/29.11.2017г. на Изпълнителния директор на НАП са утвърдени представените по делото Указания за обозначаване и работа с информацията, версия 3.0. В същите са регламентирани достъпа, разпространението и съхранението на информацията, съхранявана в електронен вид.

По делото е приложена Политика по защита на личните данни в НАП, утвърдена със Заповед № ЗЦУ-746/25.05.2018 г. на изпълнителния директор на НАП.

В НАП е утвърдена Инструкция № 2/08.05.2019 г. за мерките и средствата за защита на личните данни, обработвани в НАП и реда за движение на преписки и заявяване на регистри. Като приложение № 1, към чл. 24, ал.2 от Инструкцията, служителите на НАП попълват декларация за това, че ще пазят в тайна личните данни на трети лица, станали им известни при изпълнение на служебните им задължения, няма да ги разпространяват и да ги използват за други цели, освен за прякото изпълнение на служебните им задължения.

Със Заповед № ЗЦУ-586/30.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП е наредено да се внедри система за управление на сигурността на информацията (СУСИ) по

стандарт БДС ISO/IEC 27001:2006 в НАП. Приети са Методика за оценка на риска, версия 1, към м. декември 2013 г. и Методика за анонимизиране на индивидуални данни, версия 1, към м. януари 2017 г. Със Заповед № ЗЦУ-733/17.04.2014 г. на изпълнителния директор на НАП са приети различни правила, регламентиращи ползването на електронната поща, мрежови файлови ресурси, за работа от разстояние, за работа с преносими информационни активи и други. В НАП има действаща процедура ПФУС 3, версия Г, „Извършване на действия при съмнения за инцидент, касаещ информационната система“.

По дело е изслушано и прието неоспорено заключение на съдебно – компютърна експертиза, което съдът кредитира, тъй като обосновано и непротиворечиво.

От същото се установява, че на 15.07.2019 г. е осъществен неоторизиран достъп до информационните системи на НАП, при което са извлечени лични данни и данъчно – осигурителна информация, които са публикувани в интернет. Пояснява се, че достъпът най – вероятно е осъществен посредством предоставен от системата на НАП линк за изтегляне на изискан документ от трето лице от системата за възстановяване на ДДС. По този начин е осъществен достъп до устройствата, на които е позиционирана системата за възстановяване на ДДС. В резултат на това бил възложен и извършен пълен технически одит по сигурността, включващ преглед, анализ и препоръки за корекции на информационните системи на НАП и комуникационните и инфраструктурни елементи. Вещото лице дава информация, че предприетите мерки от НАП към момента на неоторизирания достъп - 15.07.2022 г. са задоволителни (но не и достъпни), съпоставени с техническия прогрес и увеличаващите се рискове от нерегламентиран достъп. Счита, че е било възможно да бъде предотвратено изтичането на лични данни, ако НАП е разполагала с по – добра техническа инфраструктура, на която да се съхраняват данните. В тази връзка се уточнява, че НАП не е използвала най - новите операционни версии и комуникацията с приложението за обработка на съобщение е била посредством HTTP протокол, чрез който данните, предавани между уеб сървър и уеб клиента се предават в открит тип.

По делото е приложена извадка от получен SMS, със следното съдържание: „НАП: По заявка номер 4959 има неправомерно разкрити лични данни“.

В последното заседание е представена справка от 06.02.2025г., изготвена от НАП, отнасяща за ищцата Г. К. Х. (извършена по нейното ЕГН), според която са разпространени следните лични данни: имена, ЕГН, данни от справка за изплатени доходи на физически лица за 2007 г. и данни от справка за изплатени доходи на физически лица за 2014 г. Посочената справка не следва да се кредитира от съда, тъй като е събрана от съда в нарушение на чл. 226, ал. 2 АПК, според която при новото разглеждане на делото се допускат само писмени доказателства, които не са могли да бъдат известни на страната, както и доказателства за новооткрити или новонастъпили обстоятелства след първоначалното разглеждане на делото от първоинстанционния съд. В случая не се касае за новооткрити или новонастъпили обстоятелства. Също така не е приложима хипотезата, отнасяща се за случая, когато доказателството не е могло да бъде известно на страната. Касае се за нарочно съставен документ за обстоятелства, които са били налице към 15.07.2022 г., т. е. преди подаване на исковата молба. Също така ищцата е имала възможност да се сдобие извънсъдебно с тази информация във връзка с дадената възможност с автоматичната електронна справка за клиенти.

По делото е разпитана свидетелката Г. Х., която дава информация, че ищцата е

научила от медиите за теча на информация от базата данни на НАП и след извършена проверка чрез смс установила, че са изтекли нейни лични данни. В резултат на това ищцата се притеснила. Допълнително същата се притеснявала за своите имоти и банкови сметки, за което се опасявала, че може да бъдат „присвоени“ от изтичането на лични данни. В тази връзка уточнява, че в началото ищцата била много притеснена и с времето се успокоила. Изрично уточнява, че ищцата е извършила единствено и само проверка чрез смс дали са изтекли лични данни.

Съдът, съобразявайки разпоредбата на чл. 172 ГПК, доколкото свидетелката е дъщеря на ищцата, дава вяра на свидетелските показания, тъй като са последователни, непротиворечиви и житейски логични с обстоятелството за наличието на притеснение при разпространение на лични данни.

При така установените факти, съдът достига до следните правни изводи:

Предявен е иск с правно основание чл. 82, § 1, вр. § 2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защита на данните/ Регламент(ЕС) 2016/679/ ОРЗД).

В тежест на ищцата е да докаже разпространението на нейни лични данни, настъпването на неимуществените вреди, нарушението на ответника да изпълни задължения, произтичащи от чл. 24 и чл. 32 ОРЗД относно защитата на личните данни (да осигури достатъчна надеждност и сигурност на информационната си система, да защити физическите лица във връзка с обработването на личните им данни, както и обема на данните, които неправомерно са разкрити) и наличието на пряка причинно-следствена връзка между заявеното нарушение и неимуществените вреди.

В тежест на ответника е да докаже, че обработването се извършва в съответствие с регламента и взетите от него технически мерки с оглед естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица (изпълнението на чл. 24, пар. 1 ОРЗД). Също така следва да докаже, че тези мерки са в съответствие с достиженията на техническия прогрес и да осигуряват ниво на сигурност съобразно рисковете на обработването (изпълнението на чл. 32 ОРЗД).

В чл. 82, пар. 2 от Регламента са посочени трите необходими условия, за да възникне право на обезщетение: обработване на лични данни в нарушение на разпоредбите на този регламент, вреди, нанесени на субекта на данните и причинно-следствена връзка между това незаконосъобразно обработване и вредите.

Чл. 24 , пар. 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 изисква администраторът на лични данни да гарантира и да е в състояние да докаже, че обработването се извършва в съответствие с регламента и взетите от него технически мерки с оглед естеството, обхвата, контекста и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица. Чл. 32 Регламент (ЕС) 2016/679 изисква тези мерки да са в съответствие с достиженията на техническия прогрес и да осигуряват ниво на сигурност съобразно рисковете на обработването.

По делото се установи за наличието на неоторизиран достъп до базата с лични данни на НАП, довел до разпространяването на личните данни на множество лица. В същото време НАП има качество на администратор на лични данни по смисъла на чл. 4, т. 7 ОРЗД. Това означава, че не са взети подходящи организационни мерки, за да гарантират защита на данните и че същите са актуализирани, в който смисъл е и

заклучението на съдебно – компютърната експертиза. Следва да се посочи, че НАП не е взела конкретни технически мерки за защита на личните данни, които обработва и е установила неправомерния достъп едва след разгласяването от медиите, което означава, че администраторът на личните данни не е следил за неправомерен достъп и не го е установил посредством техническите си мерки.

НАП не е ангажирала доказателства, за да докаже, че е приложила подходящи организационни и технически мерки за осигуряване на нивото на риска, предвид достиженията на техническия прогрес, разходите за прилагане и естеството, обхватът, контекста и целите на обработването, както и рисковете с различна вероятност и тежест за правата и свободите на физическите лица. НАП е следвало да докаже такова изградено ниво на сигурност, което свежда до минимум риска от неправомерно унищожаване, загуба, промяна, неразрешено разкриване или достъп до лични данни, но агенцията не се е справила с доказателствената тежест. Не е доказала, че по никакъв начин не е отговорна за събитието, причинило вредата. Представените писмени доказателства не доказват прилагане на подходящи организационни и технически мерки за осигуряване защита на личните данни. Нещо повече, твърденията на ответника се опровергават от заключението на съдебно – компютърната експертиза, според което взетите мерки за задоволителни, но е и достатъчни, съпоставени с техническия прогрес и увеличаващите се рискове от нерегламентиран достъп.

Следва да се отбележи за неотнормо соченото в исковата молба нарушение на чл. член 59 от ЗЗЛД, свързани със задълженията на НАП като администратор на лични данни. Разпоредбата се намира в Глава осма на ЗЗЛД, която регламентира правилата за защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от компетентните органи за целите на предотвратяването, разследването, разкриването или наказателното преследване на престъпления или изпълнението на наказания, включително предпазването от заплахи за общественния ред и сигурност и тяхното предотвратяване.

В случая не се доказва какви лични са данни са разпространени и причинна връзка между нарушението и твърдените неимуществени вреди, което е основание за отхвърляне на исковата претенция, дължащо се на недоказване на всички елементи от фактическия състав за ангажиране на отговорност.

За доказване разкриването на лични данни ищцата е представена единствено справка на електронно съобщение от НАП със следното съдържание: „НАП: По заявка номер 4959 има неправомерно разкрити лични данни“. В съдържанието на представеното съобщение липсват идентификационни данни, отнасящи се към ищцата. Не са представени доказателства за установяване на обстоятелството кои конкретно лични данни са достъпени, затова не може да се направи извод за разкрити конкретни лични данни на ищцата. В този смисъл е решение № 2995/21.03.2025 г. по адм. д. № 9489/2024 г. по описа на Върховен административен съд.

По - горе се изложиха съображения за некредитирането на изисканата и представената справка от 06.02.2025г., изготвена от НАП, тъй като е приобщена по делото при нарушение на чл. 226, ал. 2 АПК, според която при новото разглеждане на делото се допускат само писмени доказателства, които не са могли да бъдат известни на страната, както и доказателства за новооткрити или новонастъпили обстоятелства след първоначалното разглеждане на делото от първоинстанционния съд. Посоченото се дължи на обстоятелството, че не се касае за новооткрити или новонастъпили

обстоятелства, както и не е била невъзможност на страната да го представи при първоначалното разглеждане на делото от първоинстанционния съд. Освен това указанията на касационната инстанция не са били свързани с изискването на такъв документ, а с назначаването на експертиза във връзка с бездействието на НАП и дали взетите мерки са били адекватни. Допуснатото процесуално нарушение от съда може да бъде преодоляно чрез некрeditирането на този документ от съда, т. е. не се взима предвид при изграждане на вътрешното убеждение на съда. В тази връзка не е доказано какви лични данни на ищцата са разпространени.

По делото се събраха свидетелски показания, от които се установява единствено, че ищцата е изпитала притеснения от полученото електронно съобщение от НАП, според което е налице разпространение на нейни лични данни. Съдът приема, че реални неимуществени вреди могат да настъпят единствено при възприемане на факти, свързани с разпространение на конкретни лични данни. Посоченото е необходимо, за да е налице причинно – следствена връзка между нарушението и изпитаните негативни емоции. В случая ищцата не е знаела какви нейни лични данни са изтекли, доколкото свидетелката посочва, че извършената проверка на ищцата е била с получаването на смс. Това води до извод за липсата на причинно – следствена връзка между нарушението на НАП и изпитаните негативни емоции от ищцата. Именно причинното – следствена връзка се обосновава от знанието на определени факти (знание за конкретни лични данни), а не и за неуточнени и абстрактни обстоятелства. Горното налага извод за неоснователност на исковата претенция и като такава следва да се отхвърли.

По разноските:

С оглед изхода на делото и на основание чл. 143, ал. 3 АПК ответната страна има право на разноски при отхвърляне на исковата претенция. Съгласно чл. 226, ал. 3 АПК съдът се произнася и по разноските за водене на делото във Върховния административен съд. В случая се дължи юрисконсултско възнаграждение за производства пред първата инстанция и пред касационното производство, разгледали спора по същество. Същото се определя на 100 лева за всяка инстанция по същество, съответстващо на чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ, вр. чл. 37 ЗПрП. Допълнително следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лева за образуваното частно касационно производство пред ВАС. В тази връзка дължимото юрисконсултско възнаграждение е 400 лева за всичките инстанции. Следва да се възложат в тежест на ищеца и разноските за експертиза, които са 500 лева. В тази връзка общият размер на дължимите разноски е 900 лева, които следва да се заплатят от ищеца.

По изложените съображения, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ като неоснователна предявената искова претенция от Г. К. Х. срещу Национална агенция по приходите, с правно основание чл. 82, § 1, вр. § 2 от Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО, с която се иска осъждане на ответника да заплати сумата в размер на 1 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди за периода от

15.07.2019 г. до подаването на исковата молба, причинени от незаконосъобразното бездействие на ответника, изразяващо се в неизпълнение на чл. 59, ал. 1 ЗЗЛД, чл. 24 и чл. 32 от Общия регламент относно защитата на лични данни ЕС 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27.04.2016 г., довели до неразрешено разкриване или достъп до личните данни на ищцата, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от 15.07.2019 г. до окончателното изплащане на сумата.

ОСЪЖДА Г. К. Х. да заплати на Национална агенция по приходите сумата в размер на 900 лева, представляваща направени разноски по делото.

Решението подлежи на обжалване пред Върховен административен съд в 14 - дневен срок от съобщаването му на страните.

Съдия: